AZS - atopowe zapalenie skóry u dzieci

Data aktualizacji
2024-05-27

AZS to jedna z najczęstszych chorób skóry, charakteryzująca się suchą skórą, świądem i wypryskiem wymagającym długotrwałego leczenia. Jeśli widzisz objawy u niemowlęcia lub dziecka, idź po poradę do lekarza. AZS powoduje też kłopoty ze snem, dziecko jest rozdrażnione. Maluch nie umie powiedzieć, co się dzieje, ale cierpi z powodu dokuczliwego świądu. Drapanie się lub ocieranie swędzących miejsc powoduje błędne koło – stan się pogarsza i swędzenie narasta.

Czym jest AZS

AZS często jest wynikiem alergii, kontaktu z uczulającym bodźcem. Najczęściej pojawia się u dzieci przed ukończeniem okresu dojrzewania, ale dorośli też mogą chorować na atopowe zapalenie skóry. Nie każda zmiana na skórze jest AZS. Rozpoznania dokona lekarz.

AZS może być spowodowane alergią wziewną i pokarmową. Kontakt z alergenem powoduje reakcję – stan zapalny i zmiany na skórze. Pojawia się charakterystyczny wyprysk atopowy. Pierwsze objawy występują u niemowlaków między 3. a 6. miesiącem życia. Okresowo mogą zanikać lub się nasilać.

Cechy charakterystyczne:

- silny świąd – nasila się wieczorem i nocą
- bardzo sucha skóra
- grudki na skórze
- zaczerwienienia
- pęcherzyki
- wypryski
- wysięk
- swędzące ranki
- łuszczenie skóry.

Zmiany mogą się pojawiać się:

- na twarzy (policzkach) i szyi, płatkach usznych
- przy zgięciach rąk i nóg
- na owłosionej skórze głowy
- po wewnętrznej stronie kończyn
- na grzbietach rąk i stóp
- w cięższych przypadkach – na całym ciele.

> **Czasami AZS jest mylone z innymi chorobami. Podobne objawy mogą być spowodowane**

> **przez łojotokowe zapalenie skóry (ŁZS). Jest to przewlekła choroba skóry, która objawia się zmianami rumieniowo-złuszczającymi na skórze twarzy, tułowia oraz głowy. Zmiany skórne mogą występować również pod pachami i w pachwinach. Przyczyną choroby jest nadmierna aktywność gruczołów łojowych i współistniejące zakażenie grzybem Malasezia. U niemowląt ŁZS może się objawiać jako białe lub żółte, tłuste łuski na owłosionej skórze głowy (tzw. ciemieniucha).**

Przyczyny AZS

Dotychczas nie zbadano dokładnie przyczyn powstawania choroby ani jej mechanizmów.

Patogeneza schorzenia jest wieloczynnikowa, zależna od czynników genetycznych i środowiskowych.

Najczęstszymi powodami wystąpienia AZS mogą być:

- skłonności genetyczne – jeśli w najbliższej rodzinie wystąpiło atopowe zapalenie skóry, jest duże prawdopodobieństwo choroby u Twojego dziecka
- defekt ektodermalny – nieprawidłowa budowa skóry powodująca jej nadmierne wysuszenie
- alergie – zarówno pokarmowe, jak wziewne oraz nadwrażliwość na substancje chemiczne w kosmetykach, środkach czystości, powietrzu.

Przebieg AZS może być też wynikiem innych czynników:

- klimatu
- zanieczyszczeń środowiska,
- stresu.

Najczęściej nie ma jednej przyczyny choroby, ale kilka czynników na siebie wpływa.

Najczęstsze alergeny powodujące AZS u dzieci

U dzieci często AZS wiąże się z alergią pokarmową. Najczęściej maluchy są uczulone na:

- białko mleka krowiego
- białko jaja kurzego
- soję
- pszenicę
- orzechy.

Do alergenów wziewnych u chorych na AZS należą:

- roztocza kurzu
- sierść zwierząt
- pyłki roślin.

Ryzyko powikłań

Jest duże prawdopodobieństwo, że dzieci chore w pierwszych 3 latach życia na AZS później mogą zachorować na:

- astmę alergiczną

- alergiczny nieżyt nosa.

Chorzy na AZS mają zaburzenia funkcjonowania bariery skórnej i jej nawodnienia. Przez uszkodzoną skórę łatwiej wnikają szkodliwe czynniki, alergeny i drobnoustroje. Mogą pojawiać się nawracające stany zapalne, zakażenia bakteryjne, wirusowe, grzybiczne.

Po długotrwałej chorobie skóra może stwardnieć, pogrubieć i być bardzo sucha.

Co nasila objawy choroby

Dziecko czuje się gorzej, gdy ma kontakt z alergenem lub substancjami drażniącymi skórę.

Dlatego warto jest rozpoznać przyczyny powodujące chorobę np. alergie, które mogą powodować AZS i zaplanować profilaktykę. Jeśli powodem AZS jest alergia pokarmowa – dostosuj dietę dziecka i zrezygnuj ze szkodzących dziecku pokarmów.

Innymi przyczynami nasilenia przebiegu choroby mogą być czynniki psychologiczne, emocje, zmiany temperatury, a także infekcje, przeziębienie i grypa. Zmiany na skórze i świąd mogą się nasilać po wysuszeniu skóry, po długiej kąpieli.

Jak leczyć AZS

Lekarz diagnozuje atopowe zapalenie skóry i ustala metody leczenia. Jeśli widzisz niepokojące objawy, skonsultuj się z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej. Może będzie potrzebna konsultacja u alergologa lub dermatologa.

Lekarz:

- rozpozna AZS po typowych objawach
- skieruje na badania
- ustali przyczyny choroby (np. alergie)
- zaproponuje terapię.

Leczenie AZS wymaga cierpliwości i konsekwencji, systematyczności, dokładności. Zauważysz poprawę zmian skórnych nawet już po 3 tygodniach leczenia. A przede wszystkim poprawi się jakość życia chorego – złagodnieje lub ustąpi uciążliwy świąd i pieczenie. Pamiętaj, że choroba może powracać i się nasilać. Stosuj zalecenia lekarza pomimo poprawy.

Profilaktyka zaostrzeń AZS

Nie zapobiegniesz chorobie, ale możesz zrobić bardzo dużo, aby nie dopuścić do jej nawrotów i zaostrzenia objawów. Aby zmniejszać negatywne skutki AZS i hamować chorobę:

- po kontakcie z wodą lub kąpieli natłuszczaj skórę poleconymi przez lekarza preparatami
- zrezygnuj z kąpieli dziecka w płynach z substancjami zapachowymi
- osuszaj skórę dziecka po kąpieli – rób to delikatnie, nie trzyj, nie podrażniaj
- stosuj odpowiednie preparaty do nawilżania skóry – zapytaj o nie lekarza
- zrezygnuj z kosmetyków z dodatkiem spirytusu
- pierz ubrania w preparatach dla alergików
- ubieraj dziecko w przewiewnie, miękkie ubrania z naturalnych tkanin
- jeśli objawy pojawiają się po kontakcie z alergenami pokarmowymi – wyeliminuj je z diety wg instrukcji lekarza alergologa (zastosuj tzw. drabinę mleczną lub drabinę jajeczną)

- zmniejszaj kontakt z czynnikami drażniącymi – kurzem, chemikaliami, detergentami
- unikaj nagłych zmian temperatury.

Konsultacja – dr med. Piotr Dąbrowiecki – alergolog

Przeczytaj także

Alergia u (bardzo) małych dzieci

Alergie często pojawiają się u najmłodszych. Nawet niemowlęta niewłaściwie reagują na określone substancje pokarmowe. Jednak nie każda niepokojąca reakcja organizmu dziecka na pokarm oznacza alergię

Kiedy dziecko ma alergię

Bywa nazywana epidemią XXI wieku. Bardzo często dotyka także dzieci i młodzież. Jak można rozpoznać alergię i jak ją leczyć?

Karmienie piersią – samo zdrowie dla mamy i dziecka

Karmienie mlekiem matki jest najzdrowszym sposobem odżywiana dla dziecka. Ma też ogromne korzyści prozdrowotne dla mamy